

חשון התשע"ו

בס"ד

השיעור מוקדש לעילוי נשמת מנחם אביצור בן יהודה אריה ז"ל

"גניבת הברכות" - הצלחה או כישלון

לפרשת תולדות (על פי שיעור של הרב חנוך וקסמן)

1. בראשית ד' ד-ה:

ד והבל הביא גם- הוא מבכרות צאנו ומחלבהן וישע ה' אל-הבל ואל-מנחתו. ה ואל-קין ואל-מנחתו לא שעה ויחר לקין מאד ויפלו פניו.

2. בראשית י"ז יט-כא:

יט ויאמר אלקים אבל שרה אשתך ילדת לך בן וקראת את-שמו יצחק והקמתי את-בריתי אתו לברית עולם לזרעו אחריו. כ ולישמעאל שםעתיך הנה ברכתי אתו והפריתי אתו והרביתי אתו במאד מאד שנים-עשר נשיאם יוליד ונתתיו לגוי גדול. כא ואת-בריתי אקים את-יצחק אשר תלד לך שרה למועד הזה בשנה האחרת.

3. בראשית כ"ח א-ב:

א ויקרא יצחק אל-יעקב ויברך אתו ויצוהו ויאמר לו לא-תקח אשה מבנות כנען. ב קום לך פדנה ארם ביתה בתואל אבי אמה וקח-לך משם אשה מבנות לבן אחי אמה.

4. בראשית כ"ד ג-ד:

ג ואשביעך בה' אלקי השמים ואלקי הארץ אשר לא-תקח אשה לבני מבנות הפנעני אשר אנכי יושב בקרבם. ד כי אל-ארצי ואל-מולדתי תלך ולקחת אשה לבני ליצחק.

5. בראשית כ"ט ב, ג:

א וישא יעקב רגליו וילך ארצה בני-קדם. ב וירא והנה באר בשדה והנה-שם שלשה עדרי-צאן רבצים עליה כי מן-הבאר הוא ישקו העדרים והאבן גדלה על-פי הבאר.

י ויהי כאשר ראה יעקב את-רחל בת-לבן אחי אמו ואת-צאן לבן אחי אמו ויגש יעקב ויגל את-האבן מעל פי הבאר וישק את-צאן לבן אחי אמו
6. בראשית כ"ד נד, בראשית ל' כה:

נד ויאכלו וישתו הוא והאנשים אשר-עמו וילינו ויקומו בבקר ויאמר שלחני לאדני.

כה ויהי כאשר ילדה רחל את-יוסף ויאמר יעקב אל-לבן שלחני ואלכה אל-מקומי ולארצי.

7. בראשית כ"ד נ, ל"א כג, כט:

נ ויען לבן ובתואל ויאמרו מיהוה יצא הדבר לא נוכל דבר אליך רע או-טוב.

כד ויבא אלקים אל-לבן הארמי בחלום הלילה ויאמר לו השמר לך פן-תדבר עם-יעקב מטוב עד-רע.

כט יש-לאל ידי לעשות עמכם רע ואלקי אביכם אמש אמר אלי לאמר השמר לך מדבר עם-יעקב מטוב עד-רע.

8. בראשית כ"ד ס, ל"ב א:

ס ויברכו את-רבקה ויאמרו לה אחתנו את היי לאלפי רבקה ויירש זרעך את שער שנאיו.

א וישפם לבן בבקר וינשק לבניו ולבנותיו ויברך אתהם וילך וישב לבן למקומו.

9. בראשית כ"ז מב-מה:

מב ויגד לרבקה את-דברי עשו בנה הגדל ותשלח ותקרא ליעקב בנה הקטן ותאמר אליו הנה עשו אחיך מתנחם לך להרגך. מגועתה בני שמע בקלי וקום ברח-לך אל-לבן אחי חרנה. מד וישבת עמו ימים אחדים עד אשר-תשוב חמת אחיך. מה עד-שוב אף-אחיך ממך ושכח את אשר-עשית לו ושלחתי ולקחתיך משם למה אשפל גם-שניכם יום אחד.

10. בראשית ל"א לח-מא:

לח זה עשרים שנה אנכי עמך רחליך ועיזיך לא שפלו ואילי צאנך לא אכלתי. לט טרפה לא-הבאתי אליך אנכי אחטנה מזדי תבקשנה גנבתי יום וגנבתי לילה. מ הייתי ביום אכלני חרב וקרח בלילה ותדד שנתני מעיני. מא זה-לי עשרים שנה בביתך עבדתיך ארבע-

לְךָ אֶת בְּרִכַּת אַבְרָהָם, לְךָ וּלְזַרְעֶךָ אַתָּה, לְרִשְׁתְּךָ אֶת אֶרֶץ
מִגְרִיד אֲשֶׁר נָתַן אֱלֹקִים לְאַבְרָהָם.

18. בראשית כ"ז כז-כט:

וַיִּגַשׁ וַיִּשָּׂק לּוֹ, וַיִּרַח אֶת רִיחַ בְּגָדָיו, וַיְבָרְכֵהוּ. וַיֹּאמֶר,
רְאֵה רִיחַ בְּנֵי פְרִיחַ שְׂדֵה אֲשֶׁר בָּרַכּוּ ה'. וַיִּתֵּן לְךָ הָאֱלֹקִים
מִטַּל הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁמַנֵי הָאָרֶץ, וְרֹב דָּגָן וְתִירָשׁ. יַעֲבֹדֶךָ
עַמִּים וַיִּשְׁתַּחֲוּ לְךָ לְאֲמִים, הִוֵּה גִבִּיר לְאַחֶיךָ, וַיִּשְׁתַּחֲוּ לְךָ
בְּנֵי אִמְךָ. אַרְרִיד אֲרוּר, וּמְבָרְכֶיךָ בְרוּךְ

19. בראשית כ"ו ב-ה:

ב וַיֵּרָא אֵלָיו ה' וַיֹּאמֶר אֵל-תֵּרֹד מִצְרַיִם שָׁכֵן בְּאֶרֶץ
אֲשֶׁר אָמַר אֲלֶיךָ. ג. גֹּוֹר בְּאֶרֶץ הַזֹּאת וְאַהֲיָה עִמָּךְ וְאַבְרָכְךָ
כִּי-לְךָ וּלְזַרְעֶךָ אֶתֶּן אֶת-כָּל-הָאֲרָצוֹת הָאֵל וְהַקְּמַתִּי אֶת-
הַשָּׂבָעָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְרָהָם אָבִיךָ. ד. וְהִרְבִּיתִי אֶת-
זַרְעֶךָ כְּכֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם וְנָתַתִּי לְזַרְעֶךָ אֶת כָּל-הָאֲרָצוֹת הָאֵל
וְהִתְבָּרְכוּ בְּזַרְעֶךָ כָּל גּוֹיֵי הָאָרֶץ. ה. יַעֲקֹב אֲשֶׁר-שָׁמַע
אֲבָרָהָם בְּקִלִּי וַיִּשְׁמֹר מִשְׁמַרְתִּי מִצּוֹתֵי חֻקֹּתַי וְתוֹרֹתַי.

20. בראשית כ"ו כד:

כד וַיֵּרָא אֵלָיו ה' בְּלֵילָה הַהוּא וַיֹּאמֶר אֲנֹכִי אֱלֹהֵי אַבְרָהָם
אָבִיךָ אֵל-תִּירָא כִּי-אַתָּה אֲנֹכִי וַיְבָרְכֶיךָ וְהִרְבִּיתִי אֶת-
זַרְעֶךָ בְּעִבּוֹר אַבְרָהָם עֲבָדִי.

עֲשֶׂה שָׁנָה בְּשָׁתֵי בְנֵי יָד וְשֵׁשׁ שָׁנִים בְּצִאֲנֶךָ וְתַחֲלֹף אֶת-
מִשְׁכַּרְתֵי עֲשָׂרֹת מָנִים. מב לולי אֱלֹקֵי אָבִי אֱלֹקֵי אַבְרָהָם
וּפְחַד יַצְחָק הָיָה לִי כִּי עָתָה רִיקָם שְׁלַחְתָּנִי אֶת-עֲנָנִי
וְאֶת-יָגִיעַ כְּפִי רָאָה אֱלֹהִים וַיִּוְכַח אִמְשׁ.

11. בראשית כ"ט טו:

טו וַיֹּאמֶר לָבֹן לַיַּעֲקֹב הֲכִי-אָחִי אַתָּה וְעַבְדְּתָנִי חֲנָם הַגִּידָה
לִי מַה-מִּשְׁכַּרְתְּךָ.

12. בראשית כ"ט כ:

כ וַיַּעֲבֹד יַעֲקֹב בְּרַחֵל שְׁבַע שָׁנִים וַיְהִי בְעֵינָיו כִּימִים
אֶחָדִים בְּאַהֲבַתּוֹ אֶתָּה.

13. בראשית כט כז-כח:

וַיְהִי בְּבִקְרֹ וְהָיָה הוּא לְאָה. וַיֹּאמֶר אֶל לָבֹן, מַה זֹּאת
עֲשִׂיתָ לִּי, הֲלֹא בְרַחֵל עַבְדְּתִי עִמָּךְ, וְלָמָּה רָמִיתָנִי. וַיֹּאמֶר
לָבֹן, לֹא יַעֲשֶׂה כֵן בְּמִקְוָמֹנִי לְתֵת הַצְעִירָה לְכַנִּי הַבְּכִירָה

14. בראשית כ"ז לה:

"בא אחיך במרמה ויקח את ברכותיך"

15. הרמב"ן על בראשית א:

ונתן רבי יצחק טעם לזה, כי התחילה התורה בבראשית
ברא אלהים וספור כל ענין היצירה עד בריאת אדם,
ושהמשילו במעשה ידיו וכל שת תחת רגליו, וגן עדן
שהוא מבחר המקומות הנבראים בעולם הזה נעשה מכון
לשבתו, עד שגירש אותו חטאו משם, ואנשי דור המבול
בחטאם גורשו מן העולם כולו, והצדיק בהם לבדו נמלט
הוא ובניו, וזרעם חטאם גרם להם להפיצם במקומות
ולזרותם בארצות, ותפשו להם המקומות למשפחותם
בגוייהם כפי שנזדמן להם: אם כן ראוי הוא, כאשר
יוסיף הגוי לחטוא, שיאבד ממקומו ויבוא גוי אחר
לרשת את ארצו, כי כן הוא משפט האלהים בארץ
מעולם, וכל שכן עם המסופר בכתוב כי כנען מקולל
ונמכר לעבד עולם (להלן ט כז), ואינו ראוי שיירש מבחר
מקומות היישוב, אבל יירשוהו עבדי ה' זרע אוהבו, כענין
שכתוב (תהלים קה מד) ויתן להם ארצות גוים ועמל
לאומים יירשו בעבור ישמרו חקיו ותורותיו ינצורו.
כלומר, שגירש משם מורדיו, והשכין בו עובדיו, שידעו
כי בעבודתו ינחלוה, ואם יחטאו לו תקיא אותם הארץ,
כאשר קאה את הגוי אשר לפניו:

16. בראשית כ"ו לד-לה:

לד וַיְהִי עֲשׂוֹ בֶן-אַרְבָּעִים שָׁנָה וַיִּקַּח אִשָּׁה אֶת-יְהוּדִית
בַּת-בְּאָרִי הַחֲתִי וְאֶת-בְּשֵׁמֶת בַּת-אֵילָן הַחֲתִי. לה וַתְּהַיֶּינָן
מִרְתֵּי רִיחַ לַיַּצְחָק וּלְרַבֵּקָה.

17. בראשית כ"ח א-ד:

וַיִּקְרָא יַצְחָק אֶל יַעֲקֹב וַיְבָרֶךְ אֹתוֹ. וַיִּצְוֵהוּ וַיֹּאמֶר לוֹ, לֹא
תִקַּח אִשָּׁה מִבְּנוֹת כְּנָעַן. קוים לְךָ פְּדָנָה אָרָם, בֵּיתָה בְּתוֹאֵל
אָבִי אִמְךָ, וְקַח לְךָ מִשָּׁם אִשָּׁה מִבְּנוֹת לָבֹן אָחִי אִמְךָ. וְאֶ-
ל ש-דִּי יְבָרֶךְ אֶתְּךָ וַיְבָרֶךְ, וְהִיִּית לְקַהֵל עַמִּים. וַיִּתֵּן